

**T.C.
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU**

ESAS NO : 2017/12-331

KARAR NO : 2019/425

KARAR TARİHİ : 09/04/2019

Özet: Takip dosyası incelendiğinde, takibin kesinleşmesinden sonra haciz talebi işlemleri arasında ve son işlem haciz talebi ile şikâyet tarihleri arasında 6 aydan fazla süre ile zamanaşımını kesen icra takip işlemi yapılmadığı görülmüştür. Alacaklının belirtilen tarihler arasında icra takibini sürdürme iradesini gösteren bir takip işlemine rastlanılmadığından ve dolayısıyla 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 726. maddesinin 1. fıkrasında yazılı 6 aylık zamanaşımı gerçekleştiğinden, mahkemece borçlunun zamanaşımı şikâyetinin kabul edilerek, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 170/b maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı Kanun'un 71/son maddesi yollaması ile 33/a maddesi gereğince icranın geri bırakılmasına karar verilmesi gerekmektedir.

1

(6762 S. K. m. 726, 730)

Dava: Taraflar arasındaki icranın geri bırakılması talebinden dolayı yapılan inceleme sonunda Konya 3. İcra (Hukuk) Mahkemesince şikâyetin reddine dair verilen 09.10.2012 tarihli ve 2012/803 E., 2012/886 K. sayılı karar, şikâyetçi-borçlu vekilinin temyiz istemi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 28.02.2013 tarihli ve 2012/30196 E., 2013/6641 K. sayılı kararı ile onanmış ise de, şikâyetçi-borçlu vekilinin karar düzeltme isteminde bulunması üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 12.09.2013 tarihli ve 2013/20783 E., 2013/28331 K. sayılı kararı ile;

“...Alacaklı tarafından çeke dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile başlatılan icra takibinin kesinleşmesinden sonra oluşan zamanaşımı nedeniyle borçlu tarafından 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 71 ve 33-a maddeleri uyarınca icra mahkemesinden icranın geri bırakılmasına karar verilmesinin istendiği, mahkemece, 3 yıllık zamanaşımına tabi olduğu gerekçesi ile istemin reddine karar verildiği; işbu kararın borçlu tarafça temyizi üzerine Dairemizce, takip dosyasında işlem yapılmış olup, dosyada 6 aylık zamanaşımı süresinin dolmadığı, her ne kadar mahkemece 3 yıllık zamanaşımının dolmadığından itirazın reddine karar verilmiş ise de 6 aylık zamanaşımı süresinin dolmadığı anlaşıldığından bahisle sonuçta istem reddedildiğinden sonucu doğru mahkeme kararının onanması gerektiğine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Takip dayanağı belge kambiyo senedi niteliğinde çek olduğundan çekin ibraz süresinin dolduğu tarih dikkate alındığında olaya 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 726 ve 730. maddesi göndermesi ile 662 ve 663. maddelerinin uygulanması gerekir. 6762 sayılı Türk Ticaret

*Kanunu'nun 726. maddesi uyarınca hamilin; cirantalarla keşideci ve diğer çek borçlularına karşı haiz olduğu müracaat hakları ibraz müddetinin bitiminden itibaren altı ay geçmekle müruzamana uğrar. Borçlar Kanunu'nun 133.maddesine nazaran daha özel nitelikte bulunan ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 730/18. maddesi gereğince çekler hakkında da uygulanması gereken aynı Kanununun 662.maddesinde zamanaşımını kesen sebepler, dava açılması, takip talebinde bulunulması, davanın ihbar edilmesi veya alacağın iflas masasına bildirilmesi şeklinde sınırlı olarak sayılmıştır. **Ticari işlemlerin itimat, itibar ve sürat gibi özellikleri nedeniyle Türk Ticaret Kanunu'nda daha kısa süreli zamanaşımı süreleri belirlenmiş olup, Borçlar Kanunu'ndaki zamanaşımı süreleri burada uygulanmaz. Alacaklının yapacağı icra işlemleri ile süre her defasında yenilenir, yeni bir altı aylık süre başlar.***

*Somut olayda, 31.05.2009, 30.06.2009 ve 31.07.2009 keşide tarihli çeklere dayalı olarak 17.10.2009 tarihinde kambiyo takibine başlanmış, ödeme emri 24.10.2009 tarihinde şikayetçi borçluya tebliğ edilmiştir. Takibin kesinleşmesinden sonra alacaklının icra takip dosyasında yapmış olduğu, 15.05.2010 tarihli haciz talebi ile 24.12.2010 tarihli haciz talebi işlemleri arasında ve son işlem olan 06.02.2012 tarihli haciz talebi ile 26.09.2012 şikayet tarihleri arasında 6 aydan fazla süre ile zamanaşımını kesen icra takip işlemi yapılmadığı görülmüştür. **Takibe konu çeklerin ibraz süresinin bitim tarihi 6273 Sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce olduğundan, çekler 6 aylık zamanaşımı süresine tabidir. İcra takibinin diğer borçlusu hakkında yapılan zamanaşımını kesen işlemlerin şikayetçi borçlu yönünden hüküm ifade etmesi de mümkün olmadığından, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 726. maddesinde yazılı 6 aylık zamanaşımı süresi dolmuştur.***

Bu durumda açıklanan nedenlerle şikayetçi borçlunun zamanaşımı şikayetinin kabul edilerek, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 170/b maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı Kanun'un 71/son maddesi yollaması ile 33/a maddesi gereğince hakkındaki icranın geri bırakılmasına karar verilmesi gerekirken bu eksiklik gözardı edilerek yazılı şekilde sonuca gidilmesi isabetsizdir. Mahkeme kararının bu nedenlerle bozulması gerekirken; Dairemizce onandığı anlaşıldığından, karar düzeltme isteminin kabulüne karar vermek gerekmiştir...”

gerekçesi ile onama kararı kaldırılmak suretiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki belgeler okunduktan sonra gereği görüldü:

İstem, takibin kesinleşmesinden sonraki döneme yönelik zamanaşımı nedeniyle icranın geri bırakılmasına ilişkindir.

Şikâyetçi-borçlu vekili; müvekkili aleyhine yapılan icra takibinde kambiyo senetlerine mahsus ödeme emri tebliğ edildiğini, icraya konan belgenin çek niteliğinde olduğunu, icra dosyasında en son 06.02.2011 (2012) tarihinde işlem yapıldığını, kambiyo senedi olan çeklerde zamanaşımı süresinin altı ay olduğunu ileri sürerek zamanaşımı nedeniyle icranın geri bırakılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece; takipte en son işlemin 06.02.2012 tarihinde yapıldığı ve zamanaşımı süresi olan 3 yıllık sürenin dolmadığı gerekçesiyle şikâyetin reddine dosya üzerinden karar verilmiştir.

Şikâyetçi-borçlu vekilinin temyiz itirazı üzerine Özel Dairece;

“6273 sayılı Kanun’un 7. maddesi ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 726. maddesinde yapılan değişiklikle çeklerde 6 ay olan zamanaşımı süresinin 3 yıla çıkarıldığı, değişiklikle getirilen 3 yıllık zamanaşımı süresinin uygulanabilmesi için, çekin ibraz süresinin bitim tarihinin yasa değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihten sonra olmasının gerektiği, somut olayda zamanaşımı şikâyetine konu olan takip konusu çekin keşide tarihlerinin 12.06.2009, 20.07.2009 olup, ibraz süresinin bitim tarihinin 6273 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce olduğundan, çeklerin 6 aylık zamanaşımı süresine tabi olduğu, takip dosyasında 04.04.2011 ve 07.09.2011 tarihlerinde işlem yapılmış olup dosyada 6 aylık zamanaşımı süresinin dolmadığı, ancak mahkeme kararının sonucu itibarıyla doğru olduğu”

gerekçesiyle yerel mahkeme kararı onanmış ise de, onama kararına karşı şikâyetçi-borçlu vekili tarafından karar düzeltme yoluna başvurulması nedeniyle bu defa Özel Dairece onama kararı kaldırılmış ve yukarıda başlık bölümünde gösterilen nedenlerle yerel mahkeme kararı bozulmuştur.

Mahkemece önceki gerekçeye ek olarak; 03.02.2012 tarihinden önceki müstenidi çek olan takip dosyalarının altı ayı geçmeme kuralına uygun işlem yaparak yürürlük tarihine kadar takip iradesini göstermiş alacaklıların bu tarihten sonra lehe olan yasa değişikliğinden yararlandırılmamasının haksızlık olacağı, somut olayda yasaların geriye yürümemesi şeklinde gelişen genel kuralların uygulanamayacağı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

3

Direnme kararı şikâyetçi-borçlu vekili tarafından temyize getirilmektedir.

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olay bakımından şikâyetçi-borçlunun zamanaşımı şikâyetinin kabul edilip edilemeyeceği, burada varılacak sonuca göre 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun 170/b maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı Kanun’un 71/son maddesi yollaması ile 33/a maddesi gereğince icranın geri bırakılmasına karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun 71. maddesinin 2. fıkrasında; **“Borçlu, takibin kesinleşmesinden sonraki devrede borcun zamanaşımına uğradığını ileri sürecektense, 33/a maddesi hükmü kıyasen uygulanır”** hükmü yer almakta olup, aynı Kanun’un 33/a-1. maddesinde ise; **“İlamın zamanaşımına uğradığı veya zamanaşımının kesildiği veya tatile uğradığı iddiaları icra mahkemesi tarafından resmî vesikalara müsteniden incelenerek icranın geri bırakılmasına veya devamına karar verilir”** düzenlemesine yer verilmiştir. Bu hükümler uyarınca, borçlu takibin kesinleşmesinden sonraki devrede borcun zamanaşımına uğradığını icra mahkemesinde süreye tabi olmadan ileri sürebilir.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 726. maddesinde çek için düzenlenen zamanaşımı süresi altı ay iken, 03.02.2012 tarihli ve 28193 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6273 sayılı Kanun’un 7. maddesiyle bu süre üç yıla çıkarılmıştır. 6273 sayılı Kanunun 9. maddesi ile bu değişikliklerin Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. Yine 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 6273 sayılı Kanun’un 8. maddesi ile değişik 814. maddesine göre de çeklerde zamanaşımı süresi üç yıldır. 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6103 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun

Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 6/1. maddesinde "***Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan zamanaşımı süreleri ile hak düşürücü süreler eski hukuka tâbidir.***" şeklinde bir düzenleme bulunmaktadır. 6763 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Mer'iyet ve Tatbik Şekli Hakkında Kanun'un 2. maddesinde Türk Ticaret Kanunu'nun mer'iyetinden önce işlemeye başlamış bulunan zamanaşımı sürelerinin eski kanun hükmüne tabi olacakları düzenlenmiştir.

Söz konusu geçiş hükümleri işlemeye başlamış zamanaşımı sürelerinin eski Kanun hükümlerine tabi olduklarını düzenlemektedir. Bu düzenleme kanunların geriye yürümemesi ilkesine de uygun olup, bu ilke 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na egemen olan bir ilkedir. Buna göre özel hukuk ilişkisi ve sözleşme serbestisine değer verildiğinden her sözleşme veya işlem yapıldığı zaman yürürlükte olan kanuna tabi olmaktadır.

Zamanaşımı usul hukukuna ait bir kavram olmayıp, maddi hukukun içinde yer almaktadır. Dolayısıyla usul kuralları ile ilgili zaman bakımından uygulanma kuralı olan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 448. maddesinde düzenlenen derhal uygulanma ilkesi, zamanaşımı bakımından uygulanmaz.

Bütün bu yasal düzenlemeler ve ilkeler ışığında çek yönünden zamanaşımı süresinin başladığı tarihte hangi yasa yürürlükte ise o yasada öngörülen zamanaşımı süresinin uygulanması gerektiği kabul edilmelidir. Buna göre **çek yönünden zamanaşımı, ibraz süresinin bitmesi ile başlayacağına göre, çekin ibraz süresinin sona erdiği tarihte geçerli olan zamanaşımı süresinin göz önüne alınması zorunludur. Çekin ibraz süresinin başlangıcı keşide günü olarak gösterilen tarihtir.** Bu nedenlerle 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 726. maddesini değiştiren 6273 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği **03.02.2012 tarihinden önce ibraz süresi dolan çeklerde zamanaşımı süresi altı ay, ibraz süresi bu tarihten sonra dolan çeklere ise üç yıldır.**

İlke olarak herhangi bir yasa veya düzenleyici kural, hukuksal sonuçlarını yürürlüğe girdiği tarihten sonrası için doğurmaya başlar. Bunun doğal sonucu da yasaların yürürlüğe girmelerinden önceki olayları etkilememeleri yani geçmişe etkili olmamalarıdır. Yasaları uygulama durumunda bulunanlar, başta mahkemeler olmak üzere onları geriye yürütür sonuçlar doğuracak şekilde yorumlamamakla yükümlüdürler. Hukuk güvenliği bunu gerektirmektedir.

Hukuk Genel Kurulunun 09.03.1988 tarihli ve 1987/2-860 E., 1988/232 K., 13.10.2004 tarihli ve 2004/10-528 E., 2004/533 K., 06.04.2005 tarihli ve 2005/10-183 E., 2005/241 K. sayılı kararları da aynı yöndedir.

Somut olayla ilgili olarak 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile 6103 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda zamanaşımı sürelerinin eski hukuka tabi olacağını açıkça düzenlemiş olduğundan aksine yorum yapılması da mümkün değildir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 164. (818 sayılı (mülga) Borçlar Kanunu m.133) maddesine göre daha özel nitelikte bulunan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 818/1-p 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu md.730/18) maddesi göndermesi ile çekler hakkında uygulanması gereken aynı Kanun'un 750. (6762 sayılı TTK m.662) maddesinde zamanaşımını kesen sebepler; "dava açılması, takip talebinde bulunulması, davanın ihbar edilmesi veya alacağın iflas masasına bildirilmesi" şeklinde sınırlı olarak sayılmıştır. Yine 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 818/1-p (6762 sayılı TTK m.730/18) maddesi göndermesi ile çekler hakkında da

uygulanması gereken aynı Kanunun 751. (6762 sayılı TTK m.663) maddesi gereğince **zamanaşımı kesilince son işlem tarihinden itibaren müddeti aynı olan yeni bir zamanaşımı işlemeye başlar ve zamanaşımını kesen işlem hangi borçlu hakkında gerçekleşmiş ise ona karşı hüküm ifade eder. Ayrıca alacaklının yaptığı takibin devamını sağlayıcı nitelikte her takip işlemi ile de zamanaşımı kesilir ve yeni bir süre işlemeye başlar.**

Somut olayda takibe konu 31.05.2009, 30.06.2009 ve 31.07.2009 keşide tarihli çeklerin keşide yeri ve muhatap bankanın bulunduğu yer Konya olduğundan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 796/1. (6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun m.708/1) maddesi uyarınca 10 günlük ibraz süresine tabi olup, ibraz süresinin bitim tarihi 6273 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 03.02.2012 tarihinden önce olduğundan, çekler 6 aylık zamanaşımı süresine tabidir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 751. maddesi gereğince **çek zamanaşımını kesen her işlemten sonra müddeti aynı olan yeni bir zamanaşımı başlayacağından takibin kesinleşmesinden sonraki dönemde alacağın zamanaşımına uğramaması için altı aydan fazla aralık olmamak üzere alacaklının icra takip işleminde bulunması zorunludur.** Takip dosyası incelendiğinde, takibin kesinleşmesinden sonra 15.05.2010 tarihli haciz talebi ile 24.12.2010 tarihli haciz talebi işlemleri arasında ve son işlem olan 06.02.2012 tarihli haciz talebi ile 26.09.2012 şikâyet tarihleri arasında 6 aydan fazla süre ile zamanaşımını kesen icra takip işlemi yapılmadığı görülmüştür. Alacaklının yukarıda belirtilen tarihler arasında icra takibini sürdürme iradesini gösteren bir takip işlemine rastlanılmadığından ve dolayısıyla 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 726. maddesinin 1. fıkrasında yazılı 6 aylık zamanaşımı gerçekleştiğinden, mahkemece borçlunun zamanaşımı şikâyetinin kabul edilerek, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 170/b maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı Kanun'un 71/son maddesi yollaması ile 33/a maddesi gereğince icranın geri bırakılmasına karar verilmesi gerekmektedir.

Hâl böyle olunca mahkemece Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

SONUÇ: Şikâyetçi-borçlu vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, istek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana iadesine, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na 5311 sayılı Kanunun 29. maddesi ile eklenen "Geçici Madde 7" atfıyla uygulanmakta olan aynı Kanun'un 366/III. maddesi uyarınca kararın tebliğinden itibaren 10 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 09.04.2019 tarihinde oybirliği ile karar verildi.